

KLAGANDE

Mariestads kommun
542 86 Mariestad

Ombud: Stadsjuristen Rolf Sjöström
Samma adress

MOTPART

Inspektionen för vård och omsorg
Avdelning sydväst
Box 53148
400 15 Göteborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 19 februari 2016
i mål nr 3819-15, se bilaga A

SAKEN

Utdömande av särskild avgift enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och beslutar att Mariestads kommun till staten ska betala en särskild avgift om 37 500 kr.

YRKANDEN M.M.

Mariestads kommun (kommunen) yrkar att särskild avgift enligt LSS inte ska tas ut och anför bl.a. följande. Det föreligger synnerliga skäl att efterge den särskilda avgiften. Den enskilde erbjöds den 9 december 2013 en bostad med särskild service som han tackade nej till. Den enskilde har vidare den 3 januari och fortlöpande under våren 2014 fått erbjudanden om bostad på [REDACTED] och Klockarebolet som varit godtagbara. Den enskilde har dock tackat nej till dessa erbjudanden eftersom de inte var belägna i tätorten Mariestad. Den enskilde har efter våren 2014 inte erbjudits någon bostad i dessa områden, trots att sådana fanns lediga, eftersom intresse saknades. Den enskilde har den 3 september 2015 begärt att den beviljade insatsen ska verkställas tidigast den 1 oktober 2016. Kommunen återopar journalanteckningar för december 2013–januari 2014, september–oktober 2015 och mars 2016 samt en bekräftelse den 4 maj 2016 av den enskildes gode man.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) motsätter sig bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Det oskäligen dröjsmålet med att verkställa beslutet får anses ha upphört när den enskilde den 11 september 2015 meddelade kommunen att han ville avvakta med verkställigheten. En bostad med särskild service är den enskildes hem och permanenta bostad. Insatser enligt LSS ska vidare vara varaktiga och tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor. Det ifrågasätts om boendet på [REDACTED] var ett skäligt erbjudande eftersom det boendet skulle avvecklas. Det kan utifrån journalanteckningarna i målet inte tas ställning till om andra erbjudanden om bostad under våren 2014 varit skäliga eller inte. Journalanteckningen synes vara upprättad senare än den faktiska händelsen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om det finns synnerliga skäl för att sätta ned eller efterge den särskilda avgiften.

Mariestads kommun har den 24 september 2013 beviljat den enskilde insats i form av bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS. Av utredningen framgår att den enskilde den 9 december samma år erbjöds bostad med särskild service på [REDACTED] som han den 3 januari 2014 tackade nej till. Det framgår vidare av en journalanteckning den 14 mars 2016 att den enskilde under våren 2014 avböjt erbjudanden om bostad dels på samma adress, dels på Klockarebolet.

Av utredningen framgår att boendet på [REDACTED] skulle avvecklas varför det, enligt kammarrättens mening, finns grund för att ifrågasätta detta erbjudande. Skäl att ifrågasätta erbjudandet om bostad på Klockarebolet har inte kommit fram. Kommunen har uppgett att den efter våren 2014 slutat lämna erbjudanden eftersom den enskilde varit tydlig med att han inte ville flytta till de två angivna boendena. Den gode mannen har den 4 maj 2016 bekräftat detta och uppgett att den enskilde hade tackat nej till eventuella ytterligare erbjudanden på dessa boenden om sådana erbjudanden hade lämnats från LSS-verksamhetens sida. Någon grund för kammarrätten att ifrågasätta dessa uppgifter finns inte. Genom den enskildes begäran den 3 september 2015 om framflyttad tidpunkt för verkställigheten, får det oskäligen dröjsmålet med verkställigheten av beslutet anses ha upphört.

Kammarrätten anser, trots att annat inte kommit fram än att det gynnande beslutet inte verkställts i rimlig tid, att omständigheterna som återges i förvaltningsrättens dom och i kammarrätten sammantaget är sådana att det finns synnerliga skäl för att efterge den av förvaltningsrätten beslutade särskilda avgiften med hälften. Den särskilda avgiften ska skäligen bestämmas till 37 500 kr. Överklagandet ska därför delvis bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande) och Göran Mattsson samt tf. kammarrättsassessorn Annica Svedberg (referent) har deltagit i avgörandet.

Föredragande: David Film

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2016-02-19
Meddelad i
JönköpingMål nr
3819-15**SÖKANDE**Inspektionen för vård och omsorg
Avdelning sydväst
Box 53148
400 15 Göteborg**MOTPART**Mariestads kommun
542 86 Mariestad**SAKEN**

Ansökan om utdömande av särskild avgift enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förpliktar Mariestads kommun att till staten betala en särskild avgift med ett belopp om 5 000 kr per månad från och med den 9 juni 2014 till dess att verkställighet sker, kommunen avslutat ärendet av annan anledning eller domstol slutligen avgjort ärendet.

YRKANDEN M.M.

IVO ansöker om att kommunen ska betala en särskild avgift med ett belopp om 13 818 kr per månad från och med den 9 juni 2014 till dess att verkställighet sker, kommunen avslutat ärendet av annan anledning eller domstol slutligen avgjort ärendet. IVO anför bl.a. följande. Enligt 15 § LSS hör det till kommunens uppgifter bl.a. att fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är, samt att verka för att personer som omfattas av lagen rar sina behov tillgodosedda. En kommun är alltså skyldig att hålla sig informerad om och tillgodose aktuella behov hos de personer inom kommunen som omfattas av LSS, men också att planera för att tillgodose framtida behov, så långt som det går att förutse dessa.

Dok.Id 187926

Postadress Box 2201 550 02 Jönköping	Besöksadress Hamngatan 15	Telefon 036-15 66 00 E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se	Telefax 036-15 66 55	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00
---	-------------------------------------	--	--------------------------------	---

Dröjsmålet med att verkställa den beviljade insatsen är vid tiden för ansökan ett år och tio månader. IVO anser, med hänsyn taget till att det inte framkommit några ursäkter som förklarar kommunens dröjsmål med att verkställa beslutet, att oskäligt dröjsmål uppstått sex månader efter det att den enskilde beviljades rätt till bostad med särskild service. Mariestads kommun har uppskattat kostnaden för den beviljade insatsen till 24 174 kronor per månad. Kommunen har haft kostnader för alternativa insatser som uppgår till 16 400 kronor per månad. Mariestads kommun har således gjort en ekonomisk besparing på 7 774 kronor per månad genom att inte verkställa den beviljade insatsen. IVO anser det skäligt att den särskilda avgiften beräknas som mellanskillnaden mellan de alternativa insatserna och kostnaden för bostad med särskild service. Dessutom en repressiv del som är 25 procent av kostnaden för den insats som beviljats men inte verkställts. Mariestads kommun ska därför åläggas att betala en särskild avgift om 13 818 kronor per månad, varav 6 044 kronor utgör den repressiva delen. Det finns inga synnerliga skäl för eftergift i ärendet.

Kommunen får anses yrka att någon särskild avgift inte ska utdömas.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 28 a § LSS ska en kommun eller ett landsting, som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt 9 § som någon är berättigad till enligt ett beslut av en sådan nämnd som avses i 22 §, åläggas att betala en särskild avgift. Detsamma gäller en kommun eller ett landsting som inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller insatsen efter det att verkställigheten av ett sådant beslut avbrutits. Avgifter enligt denna paragraf tillfaller staten.

Den särskilda avgiften ska enligt 28 b § LSS fastställas till lägst 10 000 kr

och högst en miljon kr. När avgiftens storlek fastställs ska det särskilt beaktas hur lång tid dröjsmålet har pågått och hur allvarligt det i övrigt kan anses vara. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl för det. I ringa fall ska inte någon avgift tas ut.

I förarbetena till LSS (prop. 2007/08:43 s. 18 f.) anges bl.a. följande. Beslut om stöd och service enligt LSS ska i princip verkställas omedelbart (27 § LSS). Det ligger dock i sakens natur att det inte kan anses rimligt att kommunen eller landstinget alltid ska kunna tillhandahålla en viss insats omedelbart. Skyldigheten att betala sanktionsavgift kan därför inte anknytas till dagen för beslutet eller dagen då verkställigheten av ett beslut avbrutits. Verkställighet av beslut enligt LSS ska enligt förslaget i stället ske inom skälig tid från tidpunkten för det gynnande beslutet, för att en ansökan om åläggande av sanktionsavgift inte ska göras. Regeringen anser att det inte är lämpligt att ange någon generell tidsfrist för vad som är skälig tid, eftersom det alltid måste göras en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Vidare måste man vanligen räkna med att det tar längre tid att verkställa vissa typer av insatser jämfört med andra. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet kan anses vara skälig tid torde dock, enligt regeringens mening, kunna beaktas om det finns sådana särskilda omständigheter som kan utgöra grund för nedsättning eller eftergift av sanktionsavgiften. Om den enskilde, innan tidpunkten för skälig tid överskridits, har fått ett godtagbart erbjudande om en bostad som han eller hon tackat nej till, kan det vara sådant som medför att ansökan om åläggande av sanktionsavgiften inte bör göras.

Beträffande möjligheterna till eftergift uttalas bl.a. följande (prop. 2007/08:43 s. 22). På motsvarande sätt som gäller vid kommunalt domstolstrots måste det dock enligt regeringen finnas en möjlighet att sätta avgiften lägre än normalt eller att efterge den helt, när det finns särskilda omständigheter. Utgångspunkten måste, enligt regeringens mening, vara att

kommunen eller landstinget i princip ska vidta alla åtgärder som är möjliga för att verkställa ett gynnande beslut. Sanktionsavgiften ska enbart kunna sättas ned eller bortfalla om synnerliga skäl föreligger. Motsvarande förhållande är tänkt att gälla vid kommunalt domstolstrots (jfr prop. 2001/02:122 s. 24 f.) och vid ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (jfr prop. 2005/06:115 avsnitt 8.8.3.2 s. 127). Om den enskilde, innan tidpunkten för skälig tid överskridits, har fått ett godtagbart erbjudande om en bostad som han eller hon tackat nej till, anser regeringen att synnerliga skäl för eftergift av sanktionsavgiften kan finnas. Det finns i detta sammanhang även skäl att framhålla ett klargörande av Lagrådet i propositionen Åtgärder mot kommunalt domstolstrots (prop. 2001/02:122 s. 51), nämligen att de omständigheter som bör kunna anses utgöra synnerliga skäl är omständigheter som legat utanför kommunens eller landstingets kontroll.

Förvaltningsrättens bedömning

Vad förvaltningsrätten har att ta ställning till är om nämnden inom skälig tid har tillhandahållit insatsen bostad med särskild service. Om kommunen inte kan anses ha gjort detta så har förvaltningsrätten att ta ställning till om synnerliga skäl föreligger för att efterge avgiften.

Beslut om stöd och service enligt LSS gäller omedelbart (27 § LSS) och ska därmed i princip tillhandahållas utan fördröjning, även om ett visst dröjsmål som anförts får accepteras när det gäller bostad med särskild service. Vid tidpunkten för IVO:s ansökan var dröjsmålet med att verkställa den beviljade insatsen drygt ett år och tio månader. Kommunen kan därför inte mot bakgrund av den nu avsevärda verkställighetstiden undgå att betala en särskild avgift.

Vad gäller storleken på den på den särskilda avgiften har framkommit följande. Kommunen har under flera år tillhandahållit fungerande servicebo-

städer. Dessa bostäder har utan förvarning belagts med inflyttningsförbud av räddningstjänsten. Det har medfört att den enskilde inte kunnat beviljas sökt insats. Kommunen har omgående arbetat med att avhjälpa bristerna i boendena samt beslutat om nybyggnation av servicebostäder som ska stå klara för inflyttning under år 2016. Enligt kommunen ska den enskilda erbjudas boende så fort boendena står klara. Den enskilde har även pågående insatser i form korttidsboende, ledsagarservice och dagverksamhet. Insatserna korttidsboende och ledsagarservice beräknas kosta kommunen 16 400 kr per månad. Förvaltningsrätten finner att det utifrån dessa omständigheter inte är rimligt att ställa samma krav på kommunen om verkställighetstid som i ett mer normalt fall.

Vid en sammantagen bedömning, med särskilt beaktande av de särskilda omständigheter som ovan anförts samt att kommunen vidtagit åtgärder för att så fort som möjligt åtgärda situation, bör avgiften skäligen bestämmas till 5 000 kr per månad. Avgiften ska utgå från och med den 9 juni 2014 till dess att verkställighet sker, kommunen avslutat ärendet av annan anledning eller domstol slutligen avgjort ärendet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D)

Bo Johansson

Föredragande har varit Per Läckström.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.